

локальними, регіональними і глобальними екологічними проблемами, які вже перейшли у стадію катастрофічних, і здійснюють вагомий вплив на зростання загроз національній безпеці держави.

Список використаних джерел:

Національна стратегія наближення (апроксимації) законодавства України до права ЄС у сфері охорони довкілля. – Київ, 2015. – 112 с.

Dongier P. Community-driven development. Chapter 9 / P. Dongier, J. Domelen, E. Ostrom, et.al. // Poverty Reduction Strategy Paper Sourcebook. – Washington, D.C. : World Bank. – 2011. – P. 301-331. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://siteresources.worldbank.org/INTPRS1/Resources/383606-1205334112622/5805_chap9.pdf.

Рейтинг найбільших забруднювачів навколишнього середовища. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.npblog.com.ua/index.php/ekologiya/rejtingnajbilshih-zabrudnjuvachiv-navkolishnogo-seredovischa.html>.

Паризький договір [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ecoclubua.com/2016/01/paryzkyj-dohovir/>.

УДК 338.484

ЕКОТУРИЗМ: РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ *І. Р. Боднарук, Т. О. Нестерук*

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу e-mail: uv@nung.edu.ua, tania.nesteruk25@gmail.com

Зростання популярності туризму, кількості туристичних потоків та туристичних атракцій підвищує важливість та необхідність збереження навколишнього середовища, а саме розвитку екологічного туризму. Згідно з прогнозами Всесвітньої туристичної організації екотуризм входить до п'яти основних стратегічних напрямів розвитку туризму на період до 2020 року, його темпи росту оцінюються від 10% до 30% в рік.

Основною ідеєю концепції екотуризму є гармонізація стосунків людини з навколишнім природним середовищем, турбота про збереження довкілля, що використовується в туристичних цілях, та підвищення екологічної свідомості суспільства. У широкому трактуванні під екотуризмом розуміють такі види туризму, які не приносять шкоди довкіллю і сприяють гармонійному розвитку туристичних регіонів. В більш вузькому – це подорожі, в яких основним мотивом виступає пізнання відносно недоторканої природи [1].

Основними ознаками екологічного туризму є [2, с.70]:

– спрямованість до природи (природна спадщина у формі природних ландшафтів і їхніх компонентів - головне в екологічних подорожах);

– екологічна безпека (екологічні подорожі не повинні завдавати збитку природному середовищу);

– освітній компонент (туристи не тільки спостерігають природні феномени, але й здобувають сучасні наукові знання про них);

– культурний аспект (взаємозв'язок між природними особливостями районів подорожей і культурою їхнього населення);

– соціалізація (забезпечення привабливості екологічних подорожей для місцевого населення, з урахуванням його економічних інтересів).

Розвиток екотуризму є дуже важливим та перспективним для Івано-Франківської області, адже саме ця галузь перебуває на початковій стадії розвитку. З постійним розвитком новітніх технологій та надзвичайно швидким темпом життя людям просто необхідний відпочинок на природі. Саме це і передбачає екологічний туризм.

Івано-Франківська область володіє всіма потрібними ресурсами для розвитку екологічного туризму. Заповідні території та об'єкти Івано-Франківської області займають площу 195,633 тис. га, з них 30 - загальнодержавного значення площею 108,7 тис. га та 426 - місцевого значення площею 86,890 тис. га, у тому числі 1 природний заповідник, 3 національні природні парки, 3 регіональні ландшафтні парки, 60 заказників, 181 пам'ятка природи, 5 дендрологічних парків, 8 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва та 195 заповідних урочища. Природні умови та охорона навколишнього середовища є сприятливими факторами для розвитку екологічного туризму [3]. Значною перевагою області є знаходження неподалік Українських Карпат – центру екологічного туризму України.

Серед цікавих об'єктів екотуризму області можна назвати такі: Старуня — майбутній «Парк льодовикового періоду»; Дністровський каньйон зі всесвітньо відомими географічними пам'ятниками; Загадкові кулі Карпат у Ворохті, Микуличині, Яблуниці, Ясині, Вороненкові; Бухтівецький водоспад; Парк «Арборетум» (найстаріший парк площею 3 га, заснований у 1840–1850 роках у Болехові); Павлівський Камінь; Геоекологічний полігон «Обсерваторія на горі Піп Іван»; Карпатський трамвай; Сукільські водоспади; Сокільський хребет.

Розглядаючи екотуризм як перспективний напрям туризму Івано-Франківської області, здійснимо SWOT-аналіз. Цей універсальний метод дозволяє оцінити внутрішній потенціал, виділивши сильні та слабкі сторони, а також визначити можливості та загрози розвитку екотуризму в Івано-Франківській області (табл. 1).

Також варто відмітити, що розвиток екологічних видів туризму передбачено Стратегією розвитку Івано-Франківської області на період до 2020 р., зокрема:

- підтримка екотуризму, облаштування та ознакування туристських маршрутів, екологічних стежок, маршрутів для скелелазіння;

- підтримка екотуристичних візит-центрів на базі природно-заповідного фонду.

Таблиця 1

SWOT-АНАЛІЗ екотуризму Івано-Франківської області

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>1) 456 природно-заповідних територій і об'єктів;</p> <p>2) унікальна флора і фауна;</p> <p>3) створені спеціалізовані структури та відділи з питань туризму та рекреації у національних парках, лісництвах, що займаються облаштуванням екологічних стежок, просуванням рекреаційного потенціалу відповідних територій;</p> <p>4) вигідне географічне розташування області, що сприяє створенню міжрегіональних і міжнародних піших турів і маршрутів;</p> <p>5) екологічна просвітницька робота в середніх навчальних закладах;</p> <p>6) відстежується кількість туристів, що проходять через пропускні пункти;</p> <p>7) наявність природничих музеїв та експозицій;</p> <p>8) активна співпраця заповідних територій та громадських організацій у розробці та реалізації проектів міжнародної технічної допомоги;</p>	<p>1) відсутність єдиної системи маркування екостежок;</p> <p>2) низька якість обладнання зупинок та туристичних притулків на екостежках;</p> <p>3) недостатня кількість інструкторів;</p> <p>4) відсутність комплексної інформації про можливості екотуризму в області (стендів, схем, буклетів тощо);</p> <p>5) невелика кількість тур операторів, що продають пакети турів екологічними стежками;</p> <p>6) недотримання норм поведінки на природно-заповідних територіях;</p> <p>7) відчуження територій національних парків, що призводить до скорочення пропозицій з екотуризму;</p> <p>8) низький рівень екологічної освіти як туристів, так і місцевого населення;</p> <p>9) недостатній рівень контролю за поведінкою груп на маршрутах.</p> <p>10) незадовільний транспортно-експлуатаційний стан частини автомобільних доріг;</p> <p>11) неналежне утримання та недостатнє фінансування більшості об'єктів історико-архітектурної спадщини.</p>
Можливості	Загрози
<p>1) збереження об'єктів природної та культурної спадщини;</p> <p>2) зростання зацікавленості місцевого населення у збереженні і відновленні природи та розвитку екотуризму;</p> <p>3) екологічне виховання, навчання туристів та місцевих жителів;</p> <p>4) підвищення екологічної грамотності працівників туристичної індустрії,</p> <p>5) створення ефективної інфраструктури у галузі екотуризму;</p> <p>6) залучення інвестицій у розвиток екотуризму.</p>	<p>1) недостатність фінансових ресурсів для розвитку екотуризму;</p> <p>2) зниження попиту на екотуристичні маршрути;</p> <p>3) конкуренція з боку інших країн та регіонів;</p> <p>4) паводкові та карстові загрози й підтоплення територій, інші стихійні лиха;</p> <p>5) сміття та візуальне забруднення (написи), що залишаються туристами уздовж доріг та туристичних стоянок;</p> <p>6) знищення природних ресурсів території.</p>

Джерело розроблено і доповнено [4]

Розвиток екологічного туризму в Івано-Франківській області сприятиме зростанню споживання екологічних послуг, створенню нових робочих місць у

сфері обслуговування, зростанню доходів населення, що покращить економічний розвиток області. Екотуризм також сприятиме раціональному використанню природних ресурсів, збереженню природи, ландшафтного і біологічного різноманіття, а також культурно-історичних пам'яток області.

Список використаних джерел:

Побігун О. В. Досвід використання екотуристичних продуктів за кордоном / О. В. Побігун, Н. В. Фоменко, Н. В. Гоптарьова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.sworld.com.ua/index.php/uk/tourism-and-recreation/theoretical-and-methodological-foundations-of-tourism-and-recreation/3467-om-fomenko-pobgun-hb-hb-goptarova>.

Петрук В. Г. Екогеографія та екотуризм: Підручник / В. Г. Петрук, В. Бондарчук, І. А. Трач, О. Ю. Панасюк, Ю. І. Царук, В. Д. Ваколук. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 178 с.

Паньків Н. Природоресурсний потенціал розвитку екологічного тризму Івано-Франківської області / Н. Паньків // Вісник Львівського університету. Серія: міжнародні відносини. - 2008. - Вип. 24. - С. 230-233. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/pankiv.htm

Програма розвитку туризму в Івано-Франківській області на 2002-2010 роки // Галичина. - 2002. - №9.

УДК 330.15

**НАПРЯМИ І СКЛАДОВІ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ**

В. М. Волошин, А. Ю. Мирненко

Науковий керівник: к.е.н., старший викладач Н. В. Бобровська

Миколаївський національний аграрний університет

e-mail: drimer5555@gmail.com

Природоохоронна діяльність представляє систему заходів щодо раціонального використання природних ресурсів за видами, їх збереженню і відновленню із метою забезпечення екологічної безпеки держави. В економіці природокористування природоохоронні заходи є основою формування збалансованого розвитку, який активізує екологічні процеси у виробничо-господарській діяльності з метою відновлення природних ресурсів. У результаті нераціонального використання природних ресурсів і антропогенного навантаження на природне середовище виникає загострення екологічних ризиків.

Отже, сучасна екологічна ситуація спонукає переходу до активної екологічної політики, що заснована на поєднанні усіх складових розвитку з метою забезпечення раціоналізації у використанні природно-ресурсної основи.

Сукупність державних, адміністративних, правових, економічних,